

Bedrijfs Management Systeem voor schapen

*J. de Boer (onderzoeker sectie vleesvee en schapen PR) en
J. Kanis (onderzoeker sectie bedrijfsbeheer PR)*

Het BMS (Bedrijfs Management Systeem) is een computerprogramma dat in eigen beheer is ontwikkeld en is toegesneden op het onderzoek. Met het BMS worden gegevens verzameld en bewerkt tot de gewenste informatie. Het BMS dient daarom de medewerkers op de bedrijven te ondersteunen in de bedrijfsvoering en de onderzoekers te voorzien van gegevens voor de begeleiding en verwerking van proeven.

In het voorjaar van 1988 is op de Waiboerhoeve en de regionale onderzoekcentra het Bedrijfs Management Systeem in gebruik genomen. In Praktijkonderzoek van mei 1989 is in 3 artikelen uitvoerig op het BMS-melkvee ingegaan. In de zomer van 1989 is het BMS uitgebreid met een schapenadministratie.

Registratie

Het registreren van gegevens over voortplanting, veevoeding, gezondheid etc. vond tot nu toe vaak alleen ten behoeve van bepaalde proeven en de boekhouding plaats. De gegevens werden voor

een deel op papier vastgelegd, en voor een deel op eenvoudige wijze in de computer opgeslagen. Voor de medewerkers op de Waiboerhoeve en ROC's, die de gegevens veelal vastleggen en voor de onderzoekers die deze gegevens verwerken, was deze manier van administreren niet toereikend. Omdat onderzoekers en boeren voor een groot deel in dezelfde gegevens geïnteresseerd zijn is het van groot belang dat de informatie die nodig is voor de bedrijfsvoering en het onderzoek op eenvoudige en eenduidige wijze vastgelegd kan worden. Daarom is een kleine werkgroep in december 1988 begonnen met het inventariseren

van de eisen waaraan een „schapendatabank' moest voldoen.

Databank

Deze „schapendatabank' moest geheel aansluiten bij het BMS-melkvee, dat toen al naar tevredenheid werd gebruikt op de Waiboerhoeve en de ROC's. Het op elkaar aansluiten is een logische stap, omdat meer dan 60 % van de schapenhouderij op melkveebedrijven voorkomt en er verder ook veel overeenkomsten zijn met de melkveehouderij. Bijv. het gebruik van dezelfde percelen voor beweiding of het samenweiden van pinken en schapen. Het gevolg is dat in BMS-schapen de gegevens op dezelfde wijze worden opgeslagen als in BMS-melkvee. De onderdelen die voor beide takken op dezelfde wijze geregistreerd kunnen worden, worden slechts op één plaats opgeslagen. Voorbeelden zijn de aan-/afvoer van voer en mest, de arbeidsregistratie, financiën, de machine- en onroerend-goedadministratie en de ruwvoerteelt. Onder ruwvoerteelt rangschikken we beweiding, voederwinning incl. opslag en voorraadbeheer, bemesting en perceelsverzorging. Voor deze onderdelen maken BMS-melkvee en BMS-schapen dus gebruik van dezelfde gegevens. In het BMS-schapen kan de medewerker naast de bovenstaande informatie de gegevens vastleggen m.b.t. groepen, ooiën die bij de ram lopen, dekkingen, worpen, stamboek, slachtingen, ziektes, behandelingen, voeropnames en gewichten.

Het eerste belangrijke verschil met BMS-melkvee heeft betrekking op groepen. In de schapenhouderij worden veel meer gegevens opgeslagen aan de hand van groepen. Zo worden dekgroepen samengesteld en wil men vervolgens drachtigheidspercentages en aflampercentages berekenen per groep. Ook wordt vaak t.a.v. entingen e.d. met groepsbehandelingen gewerkt. Daarom moeten de boeren en onderzoekers zorgvuldig met groepen omgaan om te voorkomen dat de databank fouten gaat bevatten.

Het tweede verschil met BMS-melkvee is de mogelijkheid om gegevens automatisch vast te leggen. Bij melkvee kunnen krachtvoeropnames, melkgiften en gewichten zonder tussenkomst van

een persoon vastgelegd worden. Bij BMS-schapen kan dit straks alleen voor gewichten. In de schapenhouderij is dit aspect evenwel minder belangrijk omdat de eindproducten lammeren en wol minder frequent en in minder grote aantallen voorkomen dan de eindproducten van de melkveehouderij.

invoering

Na de inventarisatie is BMS-schapen in het voorjaar van 1989 gebouwd. In de zomer en herfst is het programma respectievelijk getest (en aangepast) en geïntroduceerd op de Waiboerhoeve en de ROC's. De ingebruikname van BMS-schapen gaf weinig problemen omdat het gebruik van toetsen en foutboodschappen, de schermopbouw en het gebruik van codes vrijwel gelijk zijn aan BMS-melkvee.

Informatiebehoefte

Op dit moment is nog onvoldoende inzicht aanwezig welke informatie de schapenhouder nodig heeft voor zijn bedrijfsvoering en dus ook met welke attentielijsten en overzichten de gebruikers de benodigde informatie kunnen verkrijgen. Net zoals bij BMS-melkvee geldt in principe ook voor BMS-schapen dat alle belangrijke informatie ingevoerd kan worden via de BMS-programmatuur. De boer en de onderzoeker kunnen de gewenste gegevens met bepaalde vraagtaal opvragen. Afhankelijk van de gewenste informatie kunnen daaruit attentielijsten en standaardoverzichten geproduceerd worden.

Samenvatting

Het BMS draait al meer dan een jaar naar tevredenheid van de gebruikers. Doordat nu ook de schapenadministratie met het BMS verwerkt kan worden krijgt het Bedrijfs Management Systeem steeds meer waarde voor zowel de boer als de onderzoeker. De boer hoeft slechts éénmaal gegevens in te voeren en de onderzoeker krijgt sneller en meer proefonafhankelijke gegevens tot z'n beschikking, die bovendien veel overzichtelijker zijn. Voor het Proefstation is dat belangrijk omdat onderzoek snel op nieuwe ontwikkelingen in moet kunnen spelen.